

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredno pogostejše v nedeljo po praznikih, ter vsaka po pošti prejemna za avstro-ugerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 50 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijaške velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemna za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiridesetne petit-vrste 6 kr., če se omenilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Národna zmaga na slovenskem Štajerskem.

Maribor 12. septembra. (Telegram „Slovenskemu Narodu“.) Slovenska narodna kandidata za deželni zbor štajerski sta pri današnji volitvi zmagala. **Dr. Radej** je voljen s 104, **Flucher** s 110 glasovi. Seidl je dobil samo 72 glasov, Seeder 92. Predsednik velike volilne komisije je bil naš državni poslanec, gospod dr. Vošnjak.

Celje 12. septembra. (Telegram „Slovenskemu Narodu“.) Izvoljena sta slovenska narodna kandidata, dr. **Dominkuš** s 183, in profesor **Zolgar** s 148 glasovi. — Nasprotna kandidata sta dobila: Prosseg 77 in Berks samo 27 glasov kljub živahnej agitaciji.

Ptuj 12. septembra. (Telegram „Slovenskemu Narodu“.) Izvoljen je slovenski kandidat **Herman** s 102 glasoma, proti c. kr. okrajnemu glavarju, ki je dobil le 16 glasov.

Brežice 12. septembra. (Telegram „Slovenskemu Narodu“.) Pri današnji volitvi deželnega poslanca je 91 volilcev na volišče prišlo in jednoglasno volilo narodnega kandidata **Znidaršiča**.

Ljutomer 12. septembra. (Telegram „Slovenskemu Narodu“.) Narodni kandidat **Kukovec** je izvoljen s 60 glasovi, Hempelj jih je dobil 19. Živeli Slovenci.

Slovenjgradec 12. septembra. (Telegram „Slovenskemu Narodu“.) Pri današnji volitvi je izvoljen narodni fajmošter slovenjgraški dr. **Šuc**.

Kranjski deželni zbor in nemškutarska nesramnost.

Včeraj se je zbral kranjski deželni zbor, čudež narodnega zastopa, kjer imajo zagovarjalci 20.000 Nemcev v naši deželi večino nad 400.000 Slovanov!!

Glasilo nemškutarske umetne večine tega zbora „Laibacher Tagblatt“, katerega deficite plačajo udje kranjske ustavoverne stranke, torej mu tudi pravec dajejo, veseli se in vpije, kakó bode od včeraj začela se za Kranjsko nova era sreče itd. Bomo videli! Zoper to ne mamo nič. Samo smejamo se butlju, ki misli, da bode z besedo „liberal“ dan denes čudeže delal pri pametnih ljudeh.

Ali več kot protestirati mora narodna stranka proti načinu, kako se naši možje prejšnjega zbora, in prejšnjega ter še dozdanjega deželnega odbora naravnost kot goljufi in zapravljalci deželnega denarja pred svetom razpostavljajo. V „L. Tagblattu“ nam reč v prvem članku od 10. sept. beremo to-le:

„Die liberal gesinnte bevölkerung des landes Krain hofft mit sicherheit die wahl liberaler landesausschussmitglieder, deren erste aufgabe es sein wird, die zahlreichen vorhandenen missstände bei der administration und vermögensgebarung zu beseitigen.“

S tem se v oficijalnem organu gg. Kalteneggerja, Schreyja, Dežmana in drugih poslancev nemškutarske stranke naravnost obita, da je deželni odbor „mnogo“ naredil „grehov“ ali „napak“ v „gospodarstvu“ z deželnim denarjem (vermögensgebarung). V tem deželnem odboru sta sedela poleg treh narodnih odbornikov (dr. Bleiweisa, Murnika in dr. Zarnika) tudi patronje „L. Tagblatta“, gg. Kaltenegger in Schrey, ali namesto poslednjega, Dežman. Kako je torej to, da so ti poslednji trije trpeli tako dolgo one „zahlreiche missstände in der vermögensgebarung“, a jih niso na drobno ogradili, in posamezno dokazali?

Železnica Sisek-Noví in ljubljanski nemškutarji.

Mi smo od nekdanj trdili, da naša nemškutarska stranka ne misli nkoli na korist naše dežele, niti ne na korist glavnega mesta, temuč vedno le na korist nemštva in svoje nemške stranke. Gotovo je, da bi se z administrativnim združenjem vseh Slovencev, Ljubljana kot središče trikrat večje dežele povzdignila in povehčala, — ali nemškutarji so proti temu. Gotovo je, da bi po zidanji železnice Sisek-Noví orijent bil zvezan z nami, in z bodočo dolensko železnico še bolj, ali nemškutarji so proti samo iz „nemških“ svojih uzrokov, ker se boje, da bi mi v ožjo dotiko z jugom prišli, in bi naš njihova ljubljena Nemčija nekdanj vendar ne mogla pozobati, na kar oni končtem delajo, ali vedoma — ali nevedoma.

Sam cesar želi te železnice, in protiven jej je le sovražnik našega materialnega dobrega stanja, Magjar. Sam cesar je hrvatske deputaciji, ki ga je za to železnico 9. t. m. prosila, rekel: „Veseli me, da so go spodje prišli k meni v stvari, ki nij le sijajna korist Hrvatske, temuč tudi moje, v Bosni bivajoče vojske. Moja neprestana skrb je dozdanj bila, da se zidanje te železnice še pred začetkom slabega letnega časa dodela.“ Ali cesar gori ali doli — naši nemškutarji so bolj modri, kaj jim je mar naša stradajoča vojska v Bosni, saj nij nemška!

V zadnji seji ljubljanskega mestnega odbora 10. t. m. je stavil mestni odbornik gospod Potočnik v svojem in tovarišev imenu predlog, naj bi se mestni odbor obrnil s peticijo na c. kr. trgovinsko ministerstvo, da se

kolikor mogoče pospeši zidanje železnične proge Sisek-Noví. G. Potočnik je rekel, da se mu ne zdi potrebno svojega predloga na dolgo in široko utemeljevati in podpirati, kajti korist te železnice je menda vsem občinskim odbornikom dovolj znana. On tedaj nasvetuje, naj se izvoli odsek 7 udov, kateri dobi nalog, da precej sestavi dotično peticijo, katero naj mestna deputacija, na čelu jej župan, izroči deželnemu predsedniku g. Kalini.

Deželni glavar vitez Kaltenegger pa se oglasi in pravi, da bi bila ta železnica res za zdanje stanje naše vojske gotovo prav potrebna, da se pa zdaj še ne ve, kakove koristi bi imela kranjska dežela ali Ljubljana, ako bi se zidala ta železnična proga. Po Kalteneggerjevem mnenji bi utegnili zidanje te železnice dolenskej železnici malo koristiti. (Pa zakaj?) Tedaj se mu zdi potrebno, da se prej izvoli odbor, kateri bode stvar preiskaval.

Odbornik dr. Schaffer je tega mnenja, da je nam treba jako previdnim biti, kar se tiče železnice Sisek-Noví, on trdi, da bi prišla celo ta železnica v protislovje z dolensko železnico. (Kako, tega ne pove.) Na vsak način pa, če se uže sklene kaka peticija za železnico Sisek-Noví, mora se v peticiji ob enem naglašati važnost dolenske železnice.

Odbornik Dežman, misli, da so peticije v tej zadevi nepotrebne, kajti skleneno je uže, da bodo vojaki sami to železnično progo napravili, in da bode v kakih treh mesecih dogotovljena. Kaj se bomo tedaj navduševali za stvari, katere bodo naredili tako ali tako. Kadar je pa enkrat ta železnica dodelana, potem je proga Novi-Dunaj gotova, potem pa z dolensko železnico ne bode nič. (To v tolažbo kmetskim volilcem Dolenskega, ki so g. Dežmana na njegovo obljubo te železnice volili v državni zbor, a zdaj se norca dela, da v tacih rečeh je peticionirati neumno.)

Skleno se potem, da dobi župan nalog imenovati onih 7 udov, kateri bodo sestavili peticijo. Župan je predvčeranjem ude, mej njimi narodna odbornika Potočnika in Petričiča imenoval, in odbor je imel včeraj, četrtek večer prvo sejo.

Iz Bosne in Hercegovine.

Denes nij nič važnih novh poročil z bojišča.

Preko Zagreba se v „D. Ztg.“ poroča, da je general Zach zavoljo tega umaknil se izpred Bihača, ker je tam okolo zbrauh 9000 turških vstašev.

Iz Sarajeva se „Pr.“ poroča, da je brigada Samec vzela grad Ključ.

Iz Sarajeva smo prejeli te dni prvi broj „Bosansko-hercegovačkih novin“, ki iz-

hajajo pod uredništvom znanega Čeha Lukeša kot oficijalen list avstrijske vlade. Razen različnih oficijalnih razglasov, donajajo oklic na narod naj bode miren in Avstriji zaupen. Sarajevskemu mestnemu zboru se naroča naj skrbi za večjo čistost. List ima samo dve strani.

Sarajevo 3. sept. [Izv. dop.]

(Konec.)

Iz bližnjih bregov se mesto prav nežno vidi — polagoma se vzdigujejo hiše proti visokej vzhodno-severnej goley planini. Tam, kjer stoji na desnem bregu ograjen grad, in po celem velikej planini palo je mnogo naših vojakov, posebno od polka Marojčič, ki je prvi tja došel. Mej hišami je mnogo sadnih vrto, polno lepega sadja, ki daje krasoto in dober vtis napravi! Ako pa v notranji del hiše prideš, si v gnojnici, ali še hujše! Po notranjem delu mesta so ulice jako nesnažne; tukaj vidiš smrdljivo mrhovino v luži ali v blatu ležati, tam te sreča turški capin, pravi ideal nesnažnosti, — zopet dalje zapaziš Mohamedanko, staro kot zemljo, ovita je v razcapane plenice, toliko da znaš, da ima nos. Izstradanih psov in mrhastih mačk je toliko, da moraš pri vsakej stopinji paziti, da ti za hrbtom ne zacvili. Lesenih bajtic je dosti, in v njih imajo Turki, židovi, pa večidel Srbi prodajalnice. Očitnih hiš je dosti, n. pr. nemški, angleški, francoski, italijanski konzulat, ki so prav okusno zidane. Jedna najlepših je vladna palača, kjer Filipovič stanuje. Mošej je nad sto, — nekatere so že uporabljene za naše žitne magacine, kar se Turkom jako studi. Kavarn in gostilnic je že tudi mnogo, — zdaj priraščajo kakor gobe čez noč, — ali vse je jako drago, nemaš dosti 3 gld., da bi rekel, denes sem se najedel in za silo žejo ugasil. Nekateri prebivalci že nemški drobijo, — veliko število že tudi vidiš civilno oblečenih, kar se preje nij smelo zgoditi. Katoličani so bili več nego mesec danj v hišah in kletih zaprti, kjer so se pred krutim Turkom skrili. Zdaj vsak od veselja poskakuje, in se veseli pantalona. Jaz sem zdaj v pisarni — a lepa pisarna je — še mize nemamo — pišemo na polici pri oknu, in sedimo na tornistru, — ali vendar je dobro, ker sem vsaj družih opravil oproščen! Navadna bolezen mej moštvom je mrzlica in griža — vse je medlo in slabo — zdravniki pravijo, da od vode.

Skoraj bi pozabil našo kasarno popisati! Kasarna stoji na levem bregu reke Miljačke v sredini mesta, — ima od spredaj 3 nadstropja, ali zadaj samo partérre — je zelo široka in dolga, in četirivoglata. Od zunaj napravi se dober vtis, in je večja nego mariborska „Franz-Josef-Kaserne“, ali znotraj — znotraj!! Pomisli zopet, kje smo? — na Turkem!

Ako stopiš čez veliki prag, prideš v veliko štirivoglato dvorišče, od tod v kako spalnico, — tukaj te pričakuje cela armada turških mladičev, katere so begunci zapustili, a gotovo tudi nekaj za rejo soboj vzeli. Naš Filipovič nema v celem toliko glav moštva, kakor se tukaj vidi, — nekateri so uniformirani, rudečkasti z širokimi progami, truplo pa izstradano — zdaj dobivajo že boljše barvo.

Drugi so črni, ki se tudi pri nas nahajajo, to so konjiki, ki vedno naprej skačejo, posebno s početka, ko so bili še krvoželjni.

Zdaj pride tretja divizija, ti so belkasti,

kakor nekdaš polk Kinsky z zelenimi zavratnicami (aufschläge).

Ta druhal je najbolj pikljiva; vsi smo si dali zaradi teh lase porezati, kakor Mohamedanci — bolje rečeno obriti! To so 3 divizije, ki nas noč in dan mučijo, ako nas Turek na boj ne kliče, — a smo jih uže privadili, da iz rok jedó. Zdaj pa pomisli, spavati moraš na deski, na trdih tleh brez odeje, brez slame. Prvi teden nijsem očesa zatisnil — a zdaj od truda uže dobro spim!

Upanje imam, da se skoraj vsi zdravi vidimo!

P. S. 3. septembra je bil zopet boj s Turki pri vasi Mokro — pravega izida še ne vemo, pa mislim, da so jih naši dobro otepli. To sem zvedel denes v jutro od necega bojnega žandarma. Udeležile so se zopet našega 5. bataljona 17. in 19. kompanija, kateri sta bili pred nekaj dnevi na prednje straže poslani. Turki se zbirajo zdaj večidel blizu vasi Mokro in na Mrkvinem brdu.

To v naglici, drugo pot več! F. . s

Iz Mostara 4 sept. [Izv. dop. *]

Naj vam popišem ekspedicijo, na katero me je 18. m. m. major našega 12. poljskega kanonirskega polka odposlal. Imel sem namreč proti Stolcu iti s pol kompanije topniške straže, in tamošnjima dvema kanonoma, katerima je uže municije zmanjkalo, pripelati jo. Marš je trajal od zore do mraka, nikjer se nijsmo mogli opočiti, nikjer ne kuhati. V noči od 18. do 19. m. m. smo dospeli do jednega travnika, skoro na pol mrtvi od truda, ter smo tu dneva pričakovali. Zjutraj za rano smo šli dalje, da smo dospeli do III. brigade. Od tu sem bil pa brez straže do naših kanonov naprej odposlan, kjer sem oddal svojo municijo, a namesto svojih zdravih 3 konj. dobil sem 3 ranjene, in za četiri zdrave svoje vojake 3 ranjene vojake in jednega mrtvega. S temi ranjeniki in s samo dvema kanonirjema vrniti se mi je bilo h koloni, in od tod v Metkovič po drugo strelivo. Kaj mi je bilo tedaj storiti? Imel sem 2 vozova, ranjene vojake in konje, a da bi vse to v redu nãzaj spravil, samo dva zdrava vojaka. Zajahal sem torej jaz sam konja pri prvem vozu, a topničarju ukazal sem ranjene konje peljati. Jedno uro smo tako marširali. Kar se čuje streljanje blizu nas, — turški vstaši so nas bili od strani prišli. Moja dva vozna kanonirja zdaj nijsta hotela naprej, in le z vso energijo zmoget sem, da smo dalje marširali. Nad našimi glavami švigale so krogle od jednega griča na drugi, česar so se posebno konji naši bali. Kmalu pritečejo za nami naši vojaki brez orožja, živinčeta, osli in mule, vse v divjem begu.

Oddelek, h kateremu bi bil moral iti jaz, bil je od vstašev napaden, razkropljen, in vodniki tovarnih živalij so se le rešili, da so upreženim živalim vrvi porezali, na-nje sami posedli in bežali. Vse blago je turškim vstaškim psom v roke palo. Zdaj nijsem mogel iti dalje; okrenil sem in šel nazaj k našim kanonom, kar je bilo naj-

* Ta dopis govori o onih istih bojih, katere je uže drug naš dopisnik (glej št. 207 „Slovenskega Naroda“ od 10. septembra iz bivaka pri Stolcu in iz tabora pred Mostarom) popisal. Vendar, ker je bil pisatelj pričujočega dopisa, tudi slovensk vojak, na drugej strani in v drugem delovanju, prinaša dovolj čisto novih, zanimivih in pojasnjujočih stvari, zato ga tudi priobčujemo.

boljše, drugače bi še jaz bil izgubil uročeno si erarično blago.

Lačni smo bili, a zopet nijsmo ničesar imeli, da bi si želodec svoj utešili. Da bi bil na to pozabil. Šel sem h kanonom, ki so še vedno svoja žrela odpirali, da bi opazoval, kako da Turki streljajo. Po trebuhu plazeč se, in vedno se za kamenjem skrivaje, mogel sem to izvršiti. Kakor hitro je pa izmeš nas kdo svojo glavo le količkaj pokazal iz za kamenja, zvižgalo je uže kakih 10 vstaških krogel okolo njegovih ušes.

Dne 21. avg. prišla nam je cela brigada na pomoč; boj se je uže pričel ob 3. zjutraj in po dolgem boju izgnali smo sovraga z vseh hribov, iz vseh njegovih pozicij.

Pot v Stolac bil je zdaj odprt, in marširali smo tja, kjer smo dva dni ostali. Hudo bolan, da se nijsem mogel več na konju vzdržati, — tresla me je namreč vsled prestanih težav mrzlica — marširali smo v Metkovič in od tod v Mostar.

V svojem življenji tega marša, kateri me je skoro popolnem uničil, nikdar ne bodem pozabil.

Bosna in Hercegovina, to ste v istini ubogi deželi, in treba bode dolgo trajajočega in ugodno uplívajočega miru, da se bosti zopet opomogli. Povsod, kjer so bile še pred nekoliko tedni dobro ohranjene koče so zdaj razvaline in razpadlo židovje. Turški zverski krvočolniki so pronzročili, da naši vojaki ne zatirajo več svoje jeze.

Kako bi tudi, ko vidimo svoje tovariše na bojišču nage, gnjusno oskrunjene ležati z odrezanimi udí, kateri so raztreseni okolo na bojišču ležali.

Mohamedanski psi naše vojake strašno masakrirajo, a mi naj bi te krvoločne Azijate lepo gladili? Boga mi! človek se mora odvaditi uže vsega blazega čuta, ako vidi brez-značajnosti Islamske, kakor kaže sledeči slučaj:

„Naša baterija streljala je v sredi m. m. na neko lepo poslopje, kjer so se bili turški vstaši utrdili; kar se prikaže častitljiv starček sive brade, brez orožja, ter hiti proti našej poziciji proseč z rokama, naj nehamo streljati. Preprosil je v resnici leitenanta, da je nehal streljati na kulo, ter ga je celo izpustil, češ, naj gre starec kamor mu volja. Bil je pa to jeden vstaških vodjev, — in kaj stori ta vrag? Po stranskej poti hitel je k svojcem, in ko so naši naprej marširali, pri-skoči ta turški pes, ustrelí korporala topniške straže in nameri potem baš na onega poveljnika, ki mu je prej ta dan življenje rešil. S tacimi ljudmi se nam je tedaj bojevati. Velika sreča pa je za nas, da turški vstaši pre-več visoko streljajo, in temu se ima na tisoče naših živienje zahvaliti. Puške dobivajo uporniki od turške vlade in še jedne druge vlasti; municije pa imajo toliko, da smo je našli na mnogih krajih zakopano.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. septembra.

Češki listi priobčujejo volilni oklic za deželne zbore. Priznava se v tem oklici, da je bil pot pasivne opozicije brezvspešen. Vendar oklic pravi, da bo le zbor izvoljenih poslancev še le odločil, ali se Čehi udeleže zbora ali ne.

Hrvatski sabor se bode, kakor zagrebški listi poročajo, sešel 20. septembra.

Vnanje države.

Grška mobilizira! Iz Aten javlja 11. septembra telegram: Vsled minister-

Ur.

akega sklepa je vojni minister ukazal naj se oficirji, podoficirji in vojaki, ki so na odpustu, precej skličejo. — Torej, Grecija misli s Turčijo vojno začeti. Iz tega, če se obistini, se bodo rodile velike reči. Bog ve, kaj nam spomlad prinese. Berlinski dogovor bode malo časa trajal v veljavi.

Črnogorski knez Nikola je baje poslal en del svoje vojske proti Podgorici in Spužu, da ti mesti vzemó sè silo, ker Turčija neče z lepo izvršiti berlinskih obljub svojih.

Kakor „Daily News“ poročajo iz **Rima**, raste agitacija za „Italijo irredento“, vendar je Garibaldi priporočal vodjem, naj svoje operacije do spomladi odlože. — Naši oficirji pa so slepi za italijansko nevarnost.

Ruski listi pišejo o zasedenju **Batuma** in se veseló, da je ta za rusko trgovino tako silo važna primorska luka prišla brez boja v ruske roke. Znano je, da so Angleži silno intrigirali, Laze ščuvali proti Rusom, naj Batum branijo, po svojih novinah pripovedovali, da je 20.000 Lazov, ki hoté rajši umreti, nego Rusom podati se. Vse so bile le angleške laži iz katerih se je tudi za prihodnost učiti.

Dne 9. sept. je bila v Boulogni na **Fran-coskem** svečanost polaganja temeljnega kamena za sladkovodno lukó. Pri banketu sta govorila minister za javna dela Freycinet, in finančni minister Leon Say. Prvi je dejal, da velike stavbe, kakor je ta luka, bodo tudi pomagale republiko utrditi. Say pa je hvalil štedljivost ali varčnost Francozov in naglašal potrebo miru na zunaj, in stalnost znotraj države.

O **Bismarku** je rekel te dni nemški učeni profesor Virhov pariškemu dopisniku angleških „Times“, Blowitzu, sledeče: „Bismark ima tako veliko misel o sebi in svojej nezmožnosti, da ga jezi, če ga kdo hvali ali graja; on tira le bismarkovsko, a ne nemško politiko; glavni njegov namen je, ostati na čelu vlade. Bismark je nam (Nemcem) dal slave, a vzel nam je našo svobodo, pa nam niti blagostanja nij dal; on pozna Evropo, a ne Nemčije; on dela z nami, kakor bi nas bil privojskoval; on ne razume, da imamo mi ravno toliko interesa so delovati pri politikah svoje domovine, kakor on, in posvetovati se o boljšku našega naroda.“

Dopisi.

Iz Ljubljane 11. sept. [Izv. dop.] (Druga deželna učiteljska skupščina v Ljubljani.) V ponedeljek 9. t. m. sešlo se je 34 učiteljev delegiranih od svojih okrajev k drugej učiteljskej deželnej skupščini. Zborovalo se je v magistratnej dvorani na rotovži. Na dnevnem redu zborovanja prvega dne stala je volitev podpredsednika, rediteljev in ravnateljev. Drugi dan posvetovalo se je o novem učnem načrtu, katerega je dovršil mej letom poseben v to imenovani odsek (Linhardt, Visjak itd.) Ker pa spada ta stvar bolje v šolski list, omenjal bodem le debate o jezikovnem nauku; tujih jezikov učiti se le na podlagi materinščine, to je jedno onih pedagoških pravil, kateremu se ne more od nobedne strani oporekati. To nehvaležno nalogo je pa vendar prevzel nemški učitelj Linhardt, zahtevajoč, da se mora v višji razredih ljudske ali narodne naše šole vse le nemško z učenci govoriti; slovenski jezik ne bi smel biti (pri nas!) niti posredovalni jezik, ako je bilo učencu kaj neumljivo. Da ta gospod vendar nij sè svojim prenemškim predlogom prodel, temu baš nij uzrok, ker so morebiti učitelji proti njemu glasovali iz stališča narodnega, nego ukazal jim je to storiti zdrav um, ker predlog Linhartov je popolni pedagoški nesmisel. (Politika mu je vse, mar mu pedagogika.) Vse jedno moralo se je dva krat glasovati, ker prvokrat za ovrženje predloga nij

bila zadostna večina. Linhart je ujezilo, ker nij bil njegov predlog sprejet, in vsled nepravilnega vedenja proti predsedniku skupščine Pirkerju, moral ga je ta očitno opominjati.

Tretji dan popoldne prišlo je na vrsto 21 samostalnih predlogov, m j temi tudi oni glasoviti politični in kazinski, da naj se kraj nemu šolskemu svetu vzame pravo učitelje definitivnim imenovati, a naj se uroči to pravo krajnemu, oziroma deželnemu šolskemu svetu. Učitelji so mej soboj ugibali, (oni namreč nijso nič vedeli, kaj in v čem se bode v skupščini govorilo, ker od deželnega šolskega sveta nijso dobili nikakovih informacij; in ko bi časopisi ne bili povedali kdaj se snide skupščina, bi še tega ne bili vedeli!) kdo, kdo je hotel zastavico na tak način rešiti, kdo izmej učiteljev je imel ta „pogum“, da je stavil takov predlog zoper samostalnost učiteljev. Izvedelo se je potem da ga je stavil nekov učitelj Škrbinec, ki tam nekje pri Višnji gori šolmoštrari, in je baje posebno dober prijatelj Vestenecku. Predsednik torej ta predlog prečita in da besedo Škrbincu, naj utemelji ta svoj predlog. Ta je v nemškeji besedi poudarjal kolike nerednosti se zdaj godijo, kako duhovščina pri imenovanju definitivnih učiteljev na krajni šolski svet vpljiva, in da kr. šolski svet ne gleda na to, da dobi v faro dobrega učitelja, nego le na to, da dobi v faro dobrega organista itd.

Za tem pa poprime besedo g. Kuhar, učitelj od Marije device na polji. V gladkem, premišljenem, človeku v srce segajočem govoru pobijal je Škrbinec predlog. Nij mlatil le praznih fraz, navajal je pozitivnih razlogov v obilici proti temu predlogu.

(Dolje prih.)

Iz Zidanega mosta 7. sept. [Izv. dop.] (Turki — na Zidanemu mostu.) Kakor zadnjič, tako privabila je tudi zdaj vest, da pridejo Turki, uže dan preje mnogo radovednega ljudstva na Zidan most gledat nove naše državljanke. A videlo nij se razen kakega izseljujočega se Turka sè svojim haremom, kar se tu skoro vsak dan vidi, nijednega ujetnika. Stoprav v četrtek, 5. sept. pridrdra ob 11. uri vlak s Turki. Slučajno je bilo kakih 300 kranjskih vojakov, idočih iz Ljubljane v Bosno, in nekaj ravno pripeljavih se vojakov ženijskega kora na kolodvoru, ki so uže kaj težko, zlasti Kuhnovci, čakali na Turke, te novošegne nosorezce. In v resnici, komaj pridrdra vlak, in kmalu bi bila nastala nebitva, marveč — mesarsko klanje, kajti „Janezi“ v svojej svetej jezi so jim začeli žugati s pestmi, jih kleti in se nad njimi groziti, ko bi bili izpustili Turke iz vozov in jih peljali k jedi, ne vem, če bi ne bili naši padli na nje in jih malo prelomastili. Vsaj pa temu tudi nij čuda, ako se pa premisli, kako živo je na Slovenskem ohranjeno še ono grozodejstvo in barbarstvo, koje so vršili Turki, in kake tužne vesti dohajajo iz Bosne od odrezanih nosov in ušes, kako je morda ravno izmej teh kedo odrezal glavo kakemu prijatelju ali sorodniku. Marsikoj si je mislil, da zna pasti ravno takej sodrgi v roko, koja ne bode žnjim nič bolje ravnala. Bilo je na takov način nemogoče Turke izkrcati, da, še na kolodvoru pustiti jih, bilo je nevarno, zbog tega se vlak brzo obrne in pelje Turke nazaj na hrvatski kolodvor.

Stoprav ob 1. uri, ko so otšli vsi vojaki in vlaki, pripeljejo se Turki zopet na kolodvor, kjer izstopijo in gredo po dva in v vrsti

za kolodvor, kjer so dobili jesti. Bilo jih je veselje gledati, s kako slastjo so metali v se vse — predobro hrano. Vsaj pa nij čuda, ko uže tri dni nijso videli nič gorkega. Bilo jih je 109 polovica bila jih je od regularne vojske, polovica pa pravih Bošnjakov, raztrganih in razcapanih, da se Bogu usmili. Regularni vojaki bili so opravljeni še zadosta čedno, razen nekaterih, kateri so svojo obleko ali uže obaosili ali pa raztrgali po Bosni. Nekoji bili so jako čvrste postave, da, celo nekaj inteligentnejih obrazov sem videl mej njimi. Doma so većinoma iz Rumelije in Anatolije, mej njimi tudi dva mulata. Vsi nijso od jednega polka in služijo uže po 9 let svojemu padišahu. Zbog dolgega bivanja v Bosni govorijo nekateri tudi srbski, sicer pa turški in so pravi muzelmanje. Pravili so mi, da se nijso borili zoper naše, in sè zaničevanjem govorijo o z njimi vred prišlih Bošnjakih, imenuje jih baši-bozuke, hajduke itd. Ujeti so bili pri Banjaluki.

Ves drugačen vtis pa so učinili turški vstaši, ali po njih izpovedanji, mirni seljaki iz okolice banjaluške. Tu nijsem opazil nijednega s pošteno obleko, temu je manjkalo pol srajce, onemu zopet pol suknje, ta je molil golo roko, ali še celo obe izpod telovnika, oni nij imel prsi s čim zakriti, zopet drugi nij imel za ped velikosti celega na sebi, bilo jih je mnogo, ki so imeli iz domačega platna umazane gače in srajce, drugi pa zgoraj široke, spodaj ozke turške hlače — razcapane. Na glavi imeli so „fes“, na nogah pa ali nič ali opanke, ali pa samo nogovice. Starosti bili so pač vsakoršne; od 15 bi rekel do 100 let, kajti videl in govoril sem s starcem, ki je štel nad 100 let, ki pa je imel zobe še čvrste in vse. Mnogo jih je bilo starih okolo 60, 70 še celo 80 let. Jeden mi je pravil, da mora biti star 70—80 let. In tako jih je bilo mnogo uže sivih, in komaj se po konci držočih starcev. Vere so mohamedanske, a narodnosti žalibog slovanske. Vprašaje jih, kaj so učinili, da so bili ujeti, pripovedovali so jako izgovorno lažljivo, da „ništa“, da so vsi mirni seljaki iz sel kakih sedem ur od Banjaluke oddaljenih, jedno selo se zove Sitnica — da imajo doma kuče, nekateri celo po več kuč, ženo in mnogo dece, da so morali vse kar nategoma zapustiti, da so mirno polje obdelovali in se ne protivili našincem, pa da so ti prišli, ter pobrali vse moštvo. Veruj temu, kdor more! Bili so suhi in blede, nekoji zelo slabotni. Zanimivih obrazov nij bilo videti. Vsak, kdor je videl to sodrgo, rekel je, je li vredno bojevati se s to druhalijo, zasluži li cela ta gruča, da pade naših samo jeden? Žajimi bila sta ujeta tudi dva oficirja, koja pa sta raje v vozu jedla. Zlasti jeden imel je inteligentn obraz.

Omenim naj še nekega Bošnjaka, kojega so morali zbog njegove divjosti in krutoželnosti zvezati uže v Zagrebu. Videl sem ga, ko je ležal v vagonu z zvezanimi rokama na hrbtu in zvezanimi nogama pod soboj. Ker je namreč hotel vse pobiti in se izrazoval, da ima jedino željo še, štiri naših zadaviti, in ker si še celo ujetniki nijso bili življenja svesti, in ker je hotel celo straži puško iztrgati, nijso vedeli drugače z njim storiti. A jadikoval je tudi, naj ga izpuste, da pohiti k svojej ženi in deci, da je nekriv itd. Iz vsega tega je bilo razvidno, da je najbrže blazen, in kot tacega je bilo pač neusmiljeno, ga tako mučiti in mu še celo, kakor se je v resnici zgodilo,

nič jesti ne dati. Naj bi ga ali ustrelili, kar imajo pravico, ako hoče iztrgati straži puško in v njega pomeriti, ali naj bi ga vsaj dali uže doli kje v kako blaznico. Ako se bode z ujetniki tako ravnalo, izgubimo vse zaupanje v Bosni, kamor imamo namen nositi omiko in blagostanje.

Sicer je res, da omehkuževanja ne zaslu- žijo, in slišal sem dosta ljudi, ki so rekli: ali pa zaslužijo, da se jim daje jesti in še tako dobro, oni, ki našim gotovo ne privo- ščijo drugega, nego nož ali handžar preko nosa in ušes; toda pomisliti se mora, da so ujetniki, in s takimi pač ne smemo kruto ravnati.

Ob 3 1/2 uri so se odpeljali dalje proti Dunaji in bodo najbrž v Olomucu internirani. Spremljali so jih hrvatski domobranci. Sploh pa je malo manjkalo, da nij bilo poboja mej Janezi in Turki pri — Zidanem mostu.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 7. septembra.

(Izdodelstvo veleizdaje.)

(Dalje.)

Dr. Zarnik pričo žandarja Decole vpraša, ali nij, ko se je vršilo sodnijsko ogledovanje kraja, dvakrat padel po klanci, ki pelje k belvederu, ko je poskušal priti na visočino pro- menade. Žandarm to potrdi, in dr. Zarnik konstatira, da je žandarm padel pri belem dnevi dvakrat čez rov; kako težko mu je tedaj bilo iti čez rov v temnej noči, — ce je res hodil.

Zaslišita se na dalje še dva žandarja kot priči in sicer Kančič iz Idrije, pa žandar Rajc. Tudi ta dva sta bila tisto noč na patrolji, za- torej izpovedujeta, kje sta bila in kaj sta opa- zila. Jako razumljivo izpoveduje Idrijčan žan- darm Kančič. On ve natanko povedati, ob ka- terej uri je kje v katerej ulici bil, in kaj se je godilo. Tudi on je videl blizu mostu na cesti, ki vodi v Piran, da sta dva človeka na vogle nekaj nalepila. Takoj je šel za njuna, ali sta mu utekla. Listke je iz zida takoj od- trgal in našel, da so bili veleizdajškega za- držaja.

Daljša priča stražmeštar Kreiner, Celov- čan, je načelnik žandarmerijske postaje v Kopru. V svoji izpovedbi mnogokrat naglašja, da sta on in pa okrajni glavar v Kopru baron Puton to ali ono vdoločila, in to naglašja z velikim ponosom.

Koprčane mož malo čisla, kajti smatra večino njih za italijanissime. Kreiner pove, da ko je kralj Viktor Emanuel umrl, so v Kopru na pravili pri frančiškanih za njega črno mašo, in da sam župan in mnogo denes kot poslušalci v av- rani navzočnih gospodov iz Kopra je pri masi bilo. —

Tudi je okrajno glavarstvo uže kaznovalo z 14 dnevnim zaporom dve osobi, kateri sta ja- vno in demonstrativno napivali na zdravje Viktor Emanuela.

Žandarja Decoleja hvali priča kot jako stražnega in zanesljivega moža, kateremu vsaj on vse verjame.

Priča Bedollo, kavarnar „ali Loggia“ pravi, da sta bila zatoženca in žandar Decole proti 12. uri v noči 1. do 2. junija v kavarni, in da je prašal Decolle po imenih zatožencu. Priča g. Bakalac ve povedati da sta prašala zatoženca ob 1/2 12 uri domu, da je potem Quarantotto

budil Benettija, in da sta zopet pri stranskih vratih odšla, pa se proti 1/2 1 uri vrnila.

Priče brivec Candussio in čevljar Sonzo sta videla, ko sta šla zatoženca proti enej uri po noči skozi Via Ferdinanda in žandar za njim. Ali je bil to Decolle, na vesta.

Priča gospa Danduzzi tudi ve, da sta za- toženca prišla 1/2 12 uri domu. Ali sta še po- tem ven odšla, tega ne ve, ker je bila za- spala.

Priča lekar Giovanini potrdi, da je bil Quarantotto v tistem času res bolan, in da mu je on leke napravil. Ako bi bil njemu v tej noči pozvonil, mogoče da mu bi odprl lekarno, mogoče pa tudi da ne, kajti mnogo šale uganjajo njegovi prijatelji z njim, on prin- cipijalno po noči le tistemu izroči lek, kateri od zdravnika recept prinese.

Prebere se mnogo zapisnikov pri- ce, kateri deloma dokazujejo da je bil Benatti pol ure v gostilni pri mestu Trstu, ali pa da se oba zatoženca nikdar ne ukvarjata s politiko. Pre- bero se potem veleizdajski laski oklic na Istriane, podpisan od „Comitato isiriano“, ka- teri res v najnesramnejših besedah govori o Av- striji i njenem vladanju. Tudi se citajo tri la- ške pesni, katerih podpis je Trst, Oglej in Pulj in v katerih se tudi naglašja, da se mo- rajo na vsak način od Avstrije, to je od „tuje“ dežele odtrgati.

Prebere se nadalje poročilo držav. pravd- ništva v Rovinji, katero naznanja, da so se v teku tega leta veleizdajski plakati trosili ali nalepili v raznih mestih v Pazinu, Garmizano, Poreču in Kopru.

O zatožencih govore spričala žup. in okraj- nega glavarstva jako ugodno. Oba sta poštena mladeniča, o katerih se nij do zdaj nič slabega šlišalo, in se ne pečata s politiko. Ko dr. Zar- nik še zahteva, da naj predsednik naglasi, da je bila noč od 1 do 2 junija temna, ker me- sec nij svetil, sklene se obravnava tega dne, in sodnija se umakne, da stavi porotnikom vprašanje.

(Konec prihodnjič.)

Listnica opravištv: G. P. V v O. Za četrti kvartal odpade 60 kr., toraj še treba 3 gl. 40 kr.

Tuji.

11. septembra:

Evropa: Baic iz Kranja. — Hadnik, Brinšek Ličan iz Bistrice. — Kandernal, Mattei, Ladovaz iz Trsta. — Rack iz Grada.

Pri Slonu: Schindler iz Dunaja. — Ludwig iz Prage. — Kotz iz Kamnika. — Svetec iz Litije. Seničar iz Grada. — Nadraeh iz Kočevja. — Kobler iz Litije. — Kompöck iz Dunaja.

Pri Malicu: Kapusinski iz Dunaja. — Lang iz Grada. — Hager iz Dolenjskega. — Schneider iz Dunaja. — Justin iz Celovca. — pl. V. Stenock iz Litije. — Pfeifer, Hočevar iz Krškega. — Krasnik iz Trsta. — Fibinger iz Dunaja. — pl. Savinschegg iz Metlike. — pl. Gosleth iz Hrastnika.

(300—2)

Polleyjevi dedici.

12. in 14. t. m. bode prostovoljna javna dražba vseh stvari in hišne opreme ranjega Karla Polleyja v Sezani; maj temi je tudi več voz za domsko kmetijsko porabo, kakor tudi kočije in jeden lovski voz.

Naznanilo.

Roditelji! Oskrbniki!

Pri meni podpisanem dobite vsake velikosti in mere

obleke za dijake.

Tudi raznotere

obleke za otroke

prodajem jako v ceno.

M. Neumann,

v Ljubljani, v Lukman-ovej hiši.

(293—4)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Dunajska borza 12. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60	gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	62	"	65	"
Zlata renta	71	"	50	"
1860 drž. posojilo	111	"	50	"
Akcije narodne banke	798	"	—	"
Kreditne akcije	236	"	20	"
London	116	"	30	"
Napol	9	"	31	"
C. kr. cekini	5	"	53	"
Srebro	100	"	15	"
Državne marke	57	"	35	"

Fani Jugovic,

izprašana učiteljica za laščino, prične s 16. sept. t. L. podučevanje v laščini in francoščini po skušeno pri- pravnej metodi in z zelo ugodnimi pogoji.

Natančno naj se blagovoli poizvedeti na Bregu- št. 16, v III. nadstropju. (302—1)

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da bode z denašnjim dne- vom zopet začel črevlje izdelavati, in se priporoča svojim prejšnjim prijateljem, znancem, in sploh vsemu p. n. občinstvu, da ga z mnogim naročilom počasté. — Izdelaval bode vse trdno, lepo in po- niske ceni. Moja prodajalnica je na starem trgu, tik prodajalnice g. klobučarja Zupančiča štev. 1, kjer prodajam tudi raznovrstno usnje.

Tomaž Volta,

trговец z usnjem in črevljar.

(301—1)

Marko Wir empfehlen geschäftl. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(159—67)

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštmem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slo- vensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret- Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spi- sal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefeldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spi- sal J. Jurčič. Cena 80 kr.